

**Gustavalunds förskola
Ekerö**

Helena Aldén, Upplands Väsby
Eva-Mari Kallin, Nacka
Fatiha Maassoumi, Sollentuna
Vecka 46-47, 2016

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
<i>Fakta om enheten</i>	4
<i>Statistik</i>	4
<i>Organisation /Ledning</i>	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	5
<i>Förbättringsområden</i>	5
MÅLOMRÅDEN	6
<i>Normer och värden</i>	6
<i>Utveckling och lärande</i>	8
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	13
<i>Förskolechefens ansvar</i>	15
REFERENSER	17

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.danderyd.se/vagavisa

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Gustavalunds förskola
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	kommunal
Antal avdelningar.	3 men endast 2 var öppna pga renovering
Ev. profil på förskolan.	

Statistik

Antal barn:	28
Antal pedagoger i barngrupp	6
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	5,3
Antal legitimerade förskollärare.	2

Organisation /Ledning

Beskriv hur förskolan är organiserad. Observera att inga namn ska anges.

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	Förskolechef, administratör, pedagogiskt utvecklingsansvariga, samordnare, ledningsgrupp, ateljérista, pedagogista, handledare, PUA. Se ledning och organisationsbeskrivning
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	Förskolechef, 20%, administratör 5%

OBSERVATIONENS METOD

Under två dagar har vi tre observatörer besökt förskolan och varit med på aktiviteter inne och ute och vi har varit med vid måltider. Vi har intervjuat förskolechef och de pedagogiska utvecklingsledarna, samt samtalat med de andra pedagogerna på förskolan. Vi har läst förskolans olika styrdokument och verksamhetsplaner, samt tagit del av dokumentation i Förskoleappen.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Gustavalund är en förskola med två avdelningar, en för yngre och en för äldre barn. Förskolan som är under omfattande renovering har spännande lärmiljöer med många möjligheter för barn att få arbeta utforskande och kreativt. Pedagogerna har skapat egna väl fungerande metoder i arbetet med barn med annat modersmål. De har även hittat metoder att arbeta normkritiskt tillsammans med barnen men de skulle behöva arbeta mer med barnens arbetsro och förhållningssätt mot varandra. Förskolan tar till stor del vara på närområdets möjligheter i den pedagogiska verksamheten. Dokumentationen av barns lärande i Förskoleappen kan bli mer tydligt för att säkerställa hur verksamheten arbetar med läroplansmålen.

Starka sidor

• Arbetet med normkritik	Normer och värden	sid.6
• Modersmål strategier	Utveckling och lärande	sid.10
• Pedagogiska miljöer	Utveckling och lärande	sid.11
	Ansvar och inflytande	sid.13
• Samhälle och närområde	Utveckling och lärande	sid.12

Förbättringsområden

• Förhållningssätt och arbetsklimat för barnen	Normer och värden	sid.6-7
• Dokumentation av barns läroprocesser	Utveckling och lärande, Förskolechefens ansvar	sid.9, 11 sid.15

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Förskolan har en nyreviderad plan för likabehandling som gäller för hela enheten. Vi läser i ett dokument: "Förskolans vision. På Gräsåker, Knalleborg och Gustavalunds förskolor skall ingen bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Vi lever våra värden, där vi ser olikheter som något positivt, alla barn berikar och alla barn är en tillgång. Flickor och pojkar har samma möjligheter att utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller."

Vi ser olika flaggor på väggen och en stor teckning på golvet med olika små flaggor och ordet välkommen på olika språk, som speglar barnens olika modersmål. En pedagog berättar att hela förskolan arbetar med projektet Lika olika och barnen har visat intresse för att bygga båtar och skapa tillhörande flaggor.

I en hörna finns det böcker som representerar olika människor och utseenden, och icke traditionella roller, som pedagogerna använder i arbetet med normkritik. Böckerna är tillgängliga och vi ser att barnen bläddrar i dem. Pedagogerna berättar och vi läser i dokument att förskolans nuvarande mål är att arbeta med normkritiskt tänkande, utifrån ett kommunövergripande mål.

En pedagog berättar att de diskuterar med barnen och även med familjer kring "kompisanda" och kring olikhet som styrka i hela förskolan. Under vår observation ser vi att barn och pedagoger leker gruppstärkande lekar för att skapa gemenskap mellan barnen. Vi är med på en samling där två pedagoger och barnen leker "en bonde i vår by". Vi ser att barnen leker med varandra men vi ser också tillfällen där samspelet i leken inte fungerar.

På en avdelning berättar pedagogerna att de arbetar med en metod för att stärka barngruppen. Vid en samling på äldre barns avdelning ser vi en pedagog använda en aktivitetstavla med bilder och namn på de stationer de kan vara verksamma i. Barnen får välja vilket rum och vilket aktivitet. En pedagog berättar att tanken med tavlan är att stärka vänskap i barngruppen.

Pedagoger och barn utvärderar regelbundet förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling genom kartläggning. I planen kan vi läsa att barnen får vara med och skapa strukturer och regler för att alla ska må bra. På höstens föräldramöte får föräldrarna möjlighet att diskutera planen samt komma med synpunkter.

Förhållningssätt

Pedagogerna på sitter ofta med barnen på golvet eller där de befinner sig. Pedagogerna samtalar lugnt och trevligt med barnen. Om barnen hamnar i konflikt med varandra finns ofta pedagogerna där och hjälper dem lösa den. På de äldre barnens avdelning ser vi dock en del konflikter mellan barnen, även av fysisk natur, som inte uppmärksammas av pedagogerna.

Under vår observation är vi med när föräldrar lämnar sina barn på förskolan, vi ser att pedagogerna välkomnar och bemöter barnen på ett lugnt och respektfullt sätt. Under lekstunder ser och hör vi att de äldre barnen ibland höjer rösten till varandra.

Arbetsklimat för barn

I en intervju berättar förskolechefen att tydliga superstrukturer med en tydlig ansvarsfördelning skapar lugn, arbetsro och meningsfull fördjupning för barn och pedagoger, samt bästa möjliga förutsättningar för att barns och pedagogers ständiga lärande skall utvecklas. Superstrukturen innebär att alla pedagoger vet var de ska befinna sig och vad som är deras ansvar varje dag.

Pedagogerna berättar att de ofta delar in barnen i mindre grupper för att skapa arbetsro och arbeta med de pågående projekten, vilket vi också ser vi vårt besök. Vi ser också stunder som är röriga där barnen har svårt att finna ro eller sysselsättning.

På en avdelning delas barnen i två grupper, en går till skogen och en grupp som består av fem barn stannar inne och arbetar med projektet Lika olika. Barnen skapar egna figurer i lugn och ro. Vi är med vid några samlingsstunder som blir högljudda, och vi ser att barnen inte orkar koncentrera sig, då det är mycket väntan för barnen.

Matsituationen i den gemensamma matsalen är vid våra besök stundtals rörig. Barnen håller fortfarande på och lär sig att sitta på de nya pallar som nyligen köpts in, och det är trångt att gå mellan borden för att hämta mer mat på buffén. Pedagogerna berättar att mindre bord är beställda, för att ge större ytor att gå på, men att de ännu inte levererats. Väntan på att få ta mat blir för vissa barn lång, vilket vi ser leder till konflikter i kön.

Bedömning i text

Det finns ett aktivt arbete med att utveckla en förståelse för alla människors lika värde bland annat genom att uppmärksamma att olika språk talas och det bedrivs i hög grad ett systematiskt arbete med normkritik och kränkande behandling med utgångspunkt från en ny reviderad Likabehandlingsplan.

Förhållningssättet mellan pedagoger och barn är trevligt, men mellan barnen är det stundtals hårt. Det är till viss del ett arbetsklimat som gynnar barnens lärande men det finns flera tillfällen då både aktiviteter och miljön skapar oro och konflikter mellan barnen.

Bedömning enligt skala¹

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

I enlighet med förskolans superstruktur så har avdelningarna planerade aktiviteter i form av projekttid och utelek med mera, i olika fasta grupper under hela dagen.

Både pedagoger och förskolechef berättar att de arbetar projekterande och inte ämnesinriktat, utan i varje projekt ska de olika läroplansmålen ingå, vilket de säkerställer genom dokumentationen i Förskoleappen².

Pedagoger säger i intervju att arbetssättet, med små grupper och kontinuerlig reflektion, ger dem möjligheter att arbeta så barnen kan utvecklas så långt som möjligt, då det ger dem insikter om barnens intressen och kunskaper. Som exempel nämner de ett arbete med geometriska former som treåringarna gjort, och där pedagogerna kunde utmana dem med fler former och högre svårighetsgrad, efter att ha sett hur mycket barnen redan kunde. "Det handlar om barnsyn, om att se det kompetenta barnet. Det tycker jag vi är bra på", säger en av pedagogerna.

Överallt på avdelningarna finns hörnor med material som stimulerar till utforskande och kreativa lekar som barnen ständigt har tillgång till. Eftersom avdelningarna är under renovering om flytt så är miljöerna inte helt kompletta berättar pedagogerna.

I ett rum finns en projektor som projicerar ljus och det finns speglar och genomskinlig plast i olika färger att arbeta utforskande med. Det finns även möjlighet för barnen att rita i ljuset.

På de yngre barnens avdelning projiceras vid ett av våra besök ett undervattenslandskap med rörliga fiskar och maneter, över en lekyta. Barnen kommunicerar kring det som sker på väggen och golvet, och experimenterar med de skuggor de kan åstadkomma med sina kroppar.

1.0 ¹ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

² Förskoleappen är ett digitalt verktyg som hjälper förskolor i sitt dagliga arbete med pedagogisk dokumentation, administration och kommunikation.

Pedagogerna berättar och vi ser i de yngre barnens dokumentation att de uppmuntras att samarbeta genom att till exempel berätta sagor tillsammans.

Under vårt besök går några av de yngre barnen ut i skogen för att arbeta med det pågående språkprojektet. De går på promenader och pratar om det som de ser men hittar även på egna historier. Det kan vi även se dokumentation på i Förskoleappen.

De yngre barnen har en hörna med soffor och en hylla med böcker, och vi ser att de sätter sig där och läser böcker, både själva och med pedagoger. På de äldre barnens avdelning finns en bokhylla med olika böcker som barnen kan plocka fram och bläddra i. Ovanför bokhyllan ser vi bokstäver, skrivna, målade eller skapade av olika typer av material, som tillsammans bildar ordet BIBLIOTEKET. I Förskoleappen ser vi dokumentation av när barnen skrivit dessa bokstäver. De har berättat om sina tankar kring utformningen av bokstäverna och gjort val utifrån egna erfarenheter. Ett barn berättar att hen skriver bokstav E och att andra barn skriver andra bokstäver som bildar ord Bibliotek. Vid en intervju berättar pedagogerna att de integrerar språkarbetet under projektstunder och i små grupper där barnen kan uttrycka sig och möta nya ord. Vi ser få dokumentationer som har språkutvecklingsmålen taggade i Förskoleappen.

På de äldre barnens avdelning finns det material som utmanar matematiskt tänkandet som plastmuggar i olika färger, kulor, klossar, magneter, geometriska former, spel och siffror men ingen möjlighet att till exempel utforska vikt. Vid ett tillfälle ser vi två barn som jobbar med magneter och börjar räkna tillsammans med en pedagog.

När vi besöker de yngre barnen så spelar de ett färg- och formspel. Formerna består av olika djur och spelet går ut på att barnen ska hitta formen av det djur de behöver på sin spelplan. De yngre barnens avdelning har bland annat ett sandbord där barnen kan utforska mängd och tyngd med hjälp av sand.

På förskolan finns det rum där barnen kan arbeta med ljus och skuggor, rum för vattenlek, ett annat för sandlek där barnen kan ösa och hålla. I en bilhörna kan barnen med hjälp av bilar och mobila ramper utforska gravitation.

Vi ser några äldre barn som använder olika konstruktionstekniker genom att bygga med klossar, små kulor och magneter. Ett barn säger: ”det är svårt att bygga ett hus för magneterna kan inte stå” barnet prövar och löser problem med en metallskål där magneten fastnar och kan stå.

Vid en skogsutflykt fångar dels snön, och dels ett nyligen fallet träd barnens intresse. Pedagogerna bekräftar och sätter ord på barnens upplevelser. ”Ja, snön känns kall. Känns din vante blöt nu?”. Ibland ställer de frågor som kan föra barnens tänkande vidare. Under samma skogsutflykt hjälps barnen åt att bygga en koja av pinnar och stockar. De utforskar bland annat tyngdpunkter och balans. Pedagogerna finns med i barnens lek, men diskussionerna handlar om var barnen tycker att pinnarna ska vara, inte om de fysikaliska fenomen och den teknik barnen utforskar och använder sig av.

Alla barn har möjlighet att rita, måla och använda olika estetiska material och arbetssätt. Vi ser att barnen skapar med lera, glitter, färg och olika slags papper i ateljén. Under vårt besök

väljer några yngre barn att arbeta med lera. De får hjälpa till att dela en bit lera till sig. Vi ser också i dokumentationen att barnen ofta får använda sig av lera som uttrycksform. På de äldre barnens avdelning ser vi självporträtt på varje barn, som de ritat utifrån sina egna foto. Pedagoger berättar att barnen även valt att rita av kompisarna. Vi är med när en grupp barn stannar inne för att arbeta vidare med självporträtt.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Ekerö kommun har IT-pedagoger som enhetens utvecklingsansvariga får träffa regelbundet. Förskolan har en egen IT-plan 2016-2017 som säger vilka digitala verktyg som ska finnas på förskolan, samt vad de digitala verktygen ska användas till i verksamheten.

Pedagogerna använder sig av lärplattor till att dokumentera med och de använder Förskoleappen för att spara och delge sin dokumentation med kollegor och föräldrar.

På de yngre barnens avdelning används lärplattan tillsammans med en projektor för att projicera en undervattensfilm i lekmiljön. På de äldre barnens avdelning ser vi en pedagog som fotar och dokumenterar projektarbetet med en lärplatta och sedan använder den i Förskoleappen. Under vårt besök ser vi inte att barnen arbetar med lärplattan. Pedagoger berättar att barnen bland annat har varit delaktiga i att välja bilder och text i gemensamma dokumentationsfilmer, och att de ibland är med och dokumenterar i Förskoleappen.

Pedagoger berättar att källkritik är en fråga som avhandlats i pedagoggruppen, och att de fortfarande diskuterar vad det kan innebära i förskolan, liksom hur de kan arbeta med det. De uttrycker att det finns en svårighet i att balansera barns behov av fantasi, med ett källkritiskt förhållningssätt. De berättar som exempel att de arbetar med att ta reda på om barns egna påståenden är sanna, genom att undersöka dem tillsammans.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

Pedagoger och förskolechef berättar att alla ska ha en gemensam barnsyn som tar hänsyn till alla människors olika behov och förutsättningar.

Förskolan har ett dokument som beskriver tydligt alla vad pedagogerna ska göra och vilka personer och instanser de ska vända sig till för att stödja och hjälpa barn i behov av särskilt stöd. Vi ser att alla barn får arbeta och leka i mindre grupper den dagliga verksamheten. Pedagoger och förskolechef berättar att de har möjlighet att söka handledning och stöd via kommunens gemensamma resursteam, där det bland annat finns tillgång till specialpedagoger och modersmålspedagoger.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

Vid en sagostund med yngre barn tar pedagogen fram två likadana böcker fast på olika språk. Två barn med annat modersmål får titta i den boken som är på deras språk, medan en pedagog läser den på svenska tillsammans med de andra barnen.

Pedagogerna berättar att de vid det senaste föräldramötet tog in sex olika tolkar, för att ge alla vårdnadshavare möjlighet till delaktighet i verksamheten, vilket pedagogerna anser i förlängningen har gagnat barnen.

Vid intervju med förskolechefen hör vi att det inte finns några tydliga strategier för arbete med barn med annat modersmål. Förskolan tar del av Kommunens plan för nyanlända. Förskolechefen berättar att pedagogerna på förskolan har hittat egna metoder för att skapa bättre sätt att lyfta fram olikheter i barngruppen och samtidigt stimulera svenska språket för barnen.

På de äldre barnens avdelning hör vi några barn som pratar modersmålet med varandra. Pedagogerna berättar att de sjunger till exempel Broder Jakob på respektive modersmål och även på svenska för att visa att det finns gemensamma sånger på alla språk.

Dokumentation av barns lärprocesser

All dokumentation av barns lärprocesser sker i Förskoleappen där barn och de verksamhetsmål som arbetats med taggas i varje inlägg som görs. Vi får ta del av den dokumentation som avdelningarna lagt in i Förskoleappen. Där finns flera olika projekt som hela förskolan arbetar med som Lika olika, matematiklyftet³ med mera. Pedagogerna berättar att de även har dokumentation i Förskoleappen som de använder endast till reflektion och vid nätverksträffar. Vi kan se dessa reflektionsinlägg men ser endast frågor och inga reflektioner från pedagogerna.

I intervju berättar två pedagoger att de anser att reflektion och dokumentation tillsammans med barnen är ett utvecklingsområde. Barnen är, enligt dem, i dagsläget ibland med och väljer bilder, diskuterar med pedagogen och får på så sätt delaktighet i dokumentationsarbetet. Vi ser på enstaka ställen dokumentation på väggar och golv, i övrigt säger pedagogerna att barnens möjligheter att gå tillbaka och ta del av tidigare dokumentation är begränsad till de tillfällen de kan låna en pedagogs lärplatta och titta på foton eller dokumentation där.

Föräldrarna har en egen inloggning till Förskoleappen där de kan ta del av sitt barns dokumentation.

Miljön som stöd för lärandet

En omfattande renovering pågår på förskolan. En pedagog på en nyrenoverad avdelning berättar att de inte vill sätta upp saker på väggen och förstöra de nymålade väggarna, då de snart ska byta avdelning.

Alla möbler på förskolan är låga och allt material är tillgängligt för barnen. I matsalen sitter nästan alla barn på pallar utan rygg- och fotstöd. Vi ser att barnen har svårt att sitta still och gärna kliver eller ramlar av och en del står och äter. På bägge avdelningarna finns material för bygglek, skapande, utforskande och fantasilekar. Pedagoger berättar att miljön är Reggio Emilia-inspirerad. Hos de äldre barnen finns en ateljé med inspirerande material för skapande aktiviteter. I byggrummet finns material i korgar som är synliga och tillgängliga för alla barn. Vi ser ljusslingor överallt och speglar som lockar till materialet. Det finns ljusbord och även spel och pussel i en hörna. Det finns inspirerande material men inte mångsidiga för att utmana utforskande och undersökande i matematik och naturvetenskap.

Det finns ett discorum som är inrett med stolar, kuddar, en scen och även utklädningskläder som Star Wars, Minioner med mer för att erbjuda rollekar. Detta rum används även på

---

³ Matematiklyftet - skolverkets kompetensutvecklingsinsats i matematikdidaktik för lärare och förskollärare.

samlingar. Vid en intervju berättar pedagoger att det är trångt och att det har varit svårt att utforma miljön utifrån barnens behov.

Vid avklädning uppmuntras barnen av pedagogerna att klä av sig själva. Det finns en stövelknekt för att ta av sig skorna och barnens klädhyllor är i deras nivå.

”Utomhusmiljön är inte rolig” säger pedagogerna och berättar att de går oftast iväg till skogen eller någon annanstans. Förskolechefen berättar att gården också ska upprustas efter den pågående renoveringen inomhus. Förskolan ligger vid centrum nära bibliotek och affärer vilket underlättar till utflykter, som förskolan ofta gör.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Pedagoger berättar i intervju att de har ett välfungerande samarbete med biblioteket. Hit går de tillsammans med barnen och lånar böcker och samarbetar med bibliotekarier i valet av litteratur, exempelvis i arbetet med normkritik. Förskolan deltar också varje år i projektet “Spår av barn”, som är en utställning för alla Ekerös kommunala förskolor i Ekerö centrum. Utställningen går ut på att visa alla vad Ekerös yngsta medborgare gör berättar ateljéristan.

Förskolan går ofta på promenader i närområdet. Under vårt besök går de till den närliggande skogen. De går till det närliggande biblioteket en gång i veckan. I intervju och dokumentation får vi veta att en grupp barn också deltagit i sagoyoga på biblioteket, en aktivitet som sedan fortsatt på förskolan. I närheten av förskolan finns en mindre gård med hästar, får och höns. Hit går barn och pedagoger för att träffa djur.

Bedömning i text

Verksamheten är till stora delar strukturerad utifrån förskolans “superstruktur”, och utgår till stora delar från läroplanen genom de ämnesintegrerade projekten. Barnen får vanligtvis pröva olika arbetssätt och arbetsformer i de olika projekten. Barnen ges till stora delar möjlighet att utvecklas så långt som möjligt genom arbetet i små grupper och utforskande och kreativa arbetssätt är vanligt förekommande. Arbetssätt som stimulerar samarbete mellan barnen i deras lärande kan utökas.

Språkutvecklande arbetssätt förekommer men kan utvecklas och tydliggöras i Förskoleappen. Arbetssätt och material som utvecklar det matematiska tänkandet finns men kan utvecklas och bli ännu bättre då alla pedagoger går matematiklyftet. Det finns till viss del material för att utforska naturvetenskapliga fenomen i den pedagogiska miljön.

Pedagogerna använder i stor utsträckning estetiska arbetssätt som verktyg i lärandeprocesser. Användande av modern teknik som ett verktyg i lärprocesser förekommer ofta men förskolan kan utveckla arbetet med barnens delaktighet och aktivitet inom detta område. Barnen får även i viss mån utveckla sin förmåga till källkritiskt förhållningssätt.

Verksamheten anpassas till stora delar för barn med ett annat modersmål och förskolan har egna fungerade metoder. Verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd och det finns väl fungerande strategier och metoder.

Förskolan dokumenterar i stora delar i Förskoleappen, men barns reflektioner och tankar förekommer sällan. Föräldrar har stor möjlighet att kontinuerligt ta del av dokumentationen i Förskoleappen.

Lärandemiljön är till stora delar stimulerande och utmanande men då förskolan är under renovering tror vi att den kan bli ännu bättre.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning sker relativt stor utsträckning i det pedagogiska arbetet. Närområdets möjligheter tas till stora delar tillvara i verksamheten genom att de ofta besöker närområdet.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Ansvar för det egna lärandet

Pedagoger och förskolechef berättar att inomhusmiljön varit ett prioriterat område under den senaste tiden. Dels genom ombyggnationen, och dels genom de tankar som uppkommer i reflektionen kring den pedagogiska dokumentationen. Materialet på avdelningarna finns tillgängligt i barnens nivå, ofta på golvet, sorterat och varierat. På de äldre barnens avdelning finns även pennor och papper tillgängligt. Möbleringen består av låga bord, stolar och soffor, samt nivåskillnader gjorda för att klättra eller stå på. Vi ser barn som är sysselsatta på de olika platserna under de dagar vi besöker förskolan.

I förskolans nybyggda matsal äter barnen lunch från buffébord. De allra yngsta får maten serverad vid bordet, medan resterande barn själva lägger upp mat, dukar och fyller glas.

Barnen får möjligheter att klä av och på genom att några barn får gå ut eller in i hallen. På stora barns avdelning ser vi hur de äldsta barnen byter om sina blöta kläder och hänger i torkskåpet.

Demokratiska arbetsformer

Vi kan se på dokumentation i främst Förskoleappen att barns tankar och åsikter tas tillvara genom att de skrivs ner. Vi ser det främst på de äldre barnens avdelning. De yngre barnens dokumentation innehåller inte barnens tankar även om vi kan läsa att de svarat på till exempel frågor som pedagogerna ställt.

Förskolan arbetar medvetet med att dela upp barnen i mindre grupper under dagen. Detta ger, enligt pedagogerna, varje barn större möjlighet att göra sin röst hörd och påverka aktiviteter och innehåll. Detta är också en del av superstrukturen som förskolan har.

Vid vårt besök delar pedagogerna upp barnen i inne- och utegrupper. På de yngre barnens avdelning ser vi att de barn som är kvar inomhus får välja mellan sand- och vattenlek. På de äldre barnens avdelning arbetar barnen i mindre grupper med skapande av olika slag. På samlingen före lunch ser vi en tavla användas, där alla barn kan välja mellan olika aktiviteter inför eftermiddagens lek. Vi hör och ser några barn som är inte nöjda med vald aktivitet. Ett exempel: “ jag vill vara på vattenlek men nu är det fullt i rummet”.

Pedagogerna säger att miljöerna ofta ändras, dels utifrån vad barnen uttrycker, och dels utifrån de observationer pedagogerna gör av barnens upplevelser, aktiviteter och lärande. Exempelvis har ett av rummen på de äldre barnens avdelning nyligen gjorts om till ett discorum, efter att barnen visat stort intresse för att dansa. En arbetsgrupp med barn och pedagoger har planerat och färdigställt rummet. Vi ser under vårt besök att en grupp barn tillverkar mikrofoner att använda på scenen i discorummet. Tillsammans med pedagogerna resonerar de sig fram till form, färg och utsmyckning.

Förskolan har, enligt pedagogerna, medvetet valt att inte ha formella forum för demokrati, såsom barnråd, utan säger istället att arbetet i mindre grupper och med observation och reflektion ger barnen reellt inflytande över verksamheten. När barnen har uttryckt önskemål om viss mat, har de till exempel uppmuntrats av pedagogerna att skriva brev till köket angående detta.

Samverkan med föräldrar

Förskolan bjuder in till föräldramöte respektive utvecklingssamtal en gång per år. Förskolechefen bjuder också in till föräldrafrukost med information och dialog minst en gång per termin. Detta istället för det föräldraråd som tidigare fanns, men inte upplevdes fungera tillfredsställande. Föräldrarna ges även möjlighet att svara på Våga Visa-enkäten varje år. Resultaten från förra årets enkät, där svaren visade att föräldrarna inte visste hur förskolan arbetar med matematik, är bakgrunden till att förskolans pedagoger idag deltar i Matematiklyftet.

Bedömning i text

Barnen ges möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet och för miljön, exempelvis i matsituationen och i val av aktiviteter och tillgängligt material. Barnen har visst inflytande över planering, arbetsätt och innehåll genom den pedagogiska dokumentationen med tillhörande reflektion. Förskolan kan utveckla systematik i arbetet med barns inflytande, liksom fundera över hur forum för demokrati och arbete med demokratiska processer kan utvecklas i relation till förskolans kunskaps- och barnsyn. Föräldrarna ges möjlighet att i dialog med förskolan påverka innehållet i verksamheten, genom föräldramöten, utvecklingssamtal, föräldrafrukost liksom Våga Visa-kundenkät.

Bedömning enligt skala

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

I vårt samtal med förskolechefen berättar hon att den här förskolans starka sidor är pedagogernas arbetssätt med det mångkulturella och att jobba projekterande.

Förskolechefen följer förskolans pedagogiska verksamhet och genom att hon en dag i veckan finns på förskolan och genom sin insyn i Förskoleappen. Även genom sitt utvecklingsarbete tillsammans med de pedagogiska utvecklingsledarna.

Förskolechefen har tillsammans med ledningsgruppen arbetat fram en superstruktur för verksamheten. Superstrukturen innebär att alla pedagoger vet var de ska befinna sig och vad som är deras ansvar varje dag.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolechefen berättar att hon tillsammans med de pedagogiska utvecklingsledarna och ledningsgruppen fångar upp utvecklingsområden i verksamheten och att hon sen använder sig av dessa i det systematiska kvalitetsarbetet. Förskolechefens mål är att kunna använda den dagliga dokumentationen som pedagogerna gör med barnen i till exempel Förskoleappen, i det systematiska kvalitetsarbetet. När vi tittar på dokumentationen i Förskoleappen kan vi se att pedagogerna inte alltid taggar alla de verksamhetsmål de arbetar med, utan endast projekt eller barn.

Inför utvecklingssamtalen som är en gång per år, får föräldrarna en inbjudan med särskilda frågor angående inflytande. Föräldrarna fyller årligen i Våga Visas kundenkät.

Vi får ta del av förskolans Verksamhetsuppföljning, ett dokument där förskolans mål, måluppfyllelse, analys och utvecklingsområden beskrivs.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Alla pedagoger går matematiklyftet som de varannan vecka får handledning i av en extern pedagog. Annars arbetar de mycket med intern kompetensutveckling. Alla pedagoger får regelbundet handledning av pedagogista och ateljérista. Förskolan får även besök av en musikpedagog varannan vecka.

Förskolechefen säger att hon tycker att samarbete och kollegialt lärande är mycket mer givande för verksamheten än enstaka föreläsningar, men att även det erbjuds vid önskemål och behov. De pedagoger vi talat med är nöjda med kompetensutvecklingen.

Enheten har regelbundet förskolläramöten där förskollärarna får träffas och delge varandra kunskaper och erfarenheter. Det finns även andra arbetsgrupper inom enheten som träffas och utbyter erfarenheter och kunskaper.

Ekerö kommun erbjuder pedagogiska nätverksträffar fyra tillfällen per termin. Förskolans enhet har tio platser som pedagoger får anmäla sig till. Samma pedagoger går under en

termin. Nätverksträffarna bygger på pedagogisk dokumentation och projekterande arbete, och i år med inriktning normkritik.

Ekerö kommun har även Tankesmedjan fyra gånger per termin. Den är öppen för alla. Där fokus bland annat har varit Förskoleappen, hur man använder den rent tekniskt men även hur lärprocesser synliggörs i dokumentationen där.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Förskolechefen berättar att hon tillsammans med pedagogerna fått vara med och påverka den fysiska miljön i och med renoveringen. De har då ändrat om och flyttat väggar för att det lättare ska kunna ske samarbete mellan avdelningarna. Pedagogerna på förskolan följer barngruppen när de byter avdelning.

Bedömning i text

Förskolechef har till stora delar kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet genom att hon regelbundet finns på förskolan och genom sin insyn i Förskoleappen.

Förskolechef arbetar till stora delar för att utveckla verksamheten tillsammans med de pedagogiska utvecklingsledarna och medarbetare och tar till stora delar ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Personal och barn medverkar i det systematiska kvalitetsarbetet genom dokumentationen i Förskoleappen, men det är inte helt tydligt. Föräldrar till barn deltar i det systematiska kvalitetsarbetet genom kundenkäten och genom de frågor som de får inför utvecklingssamtalen. Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras och det skrivs en verksamhetsuppföljning. Personalen erbjuds till stora delar kompetensutveckling som är kopplad till verksamhetens behov och det finns väl fungerande rutiner och former för samverkan och kunskapsutbyte mellan pedagogerna. Det finns till stora delar en fungerande samverkan inom verksamheten.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

REFERENSER

Beskrivning superstruktur
Förskoleappen samtliga avdelningar
Inbjudan utvecklingssamtal
IT-plan 2016/2017
Kalendarium ht16
Kommunens plan för nyanlända
Likabehandlingsplan Gustavalunds förskola Ht16/Vt17
Mottagandet av nyanlända barn i förskolan
Organisation och ledning läsåret 2016/2017
Röda Tråden
Verksamhetsuppföljning förskola Gustavalund
Våga Visa bedömningsmatris förskola
Våga Visa metodbok

